კონფერენციის მიმოხილვა
CONFERENCE REVIEW

თინათინ მარგალიტაძე
ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი, საქართველო
tinatin.margalitadze@iliauni.edu.ge

პირველი საერთაშორისო კონფერენცია ლექსიკოგრაფიაში ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტში

2023 წლის 10-12 ნოემბერს, ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტში ჩატარდა პირველი საერთაშორისო კონფერენცია „ლექსიკოგრაფია 21-ე საუკუნეში". კონფერენცია 2022 წელს დააარსეს ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტმა და ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტმა. კონფერენციის ორგანიზატორია ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის „ლექსიკოგრაფიისა და ენობრივი ტექნოლოგიების ცენტრი".

კონფერენცია ჩატარდება ორ წელიწადში ერთხელ მონაცვლეობით, ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტსა და ბათუმის სახელმწიფო უნივერსიტეტში.

კონფერენციის მიზანია, საქართველოში შექმნას ფორუმი თანამედროვე ლექსიკოგრაფიის საკითხებზე სამსჯელოდ, დარგის შემდგომი პოპულარიზაციისათვის როგორც ჩვენს ქვეყანაში, ისე მთელ რეგიონში. ლექსიკოგრაფიამ, მისი მრავალსაუკუნოვანი არსებობის მანძილზე, დიდი ევოლუცია განიცადა. იგი მუდამ ფეხდაფეხ მიჰყვებოდა და მიჰყვება ენათმეცნიერებისა თუ სხვა მომიჯნავე დარგების მიღწევებს, რომლებიც საფუძვლად ედებოდა ახალ თეორიებს, მეთოდებსა თუ მიდგომებს. მაგრამ ციფრულმა ეპოქამ ყველაზე დიდი გამოწვევების წინაშე დააყენა დარგი, განაპირობა რევოლუციური ცვლილებები და ლექსიკოგრაფია გადააქცია თანამედროვეობის ერთ-ერთ ყველაზე დინამიკურ და სწრაფად განვითარებად დარგად. ბეჭდურმა ლექსიკონებმა გზა დაუთმეს ელექტრონულ და ონლაინლექსიკონებს, რამაც თანდათან მოითხოვა მრავალი თეორიული და პრაქტიკული საკითხის გადააზრება. სწრაფი პროგრესი ენობრივი ტექნოლოგიებისა და ხელოვნური ინტელექტის სფეროში და უფრო სრულყოფილი და დახვეწილი აპლიკაციების შექმნის მოთხოვნა ქმნის იმის საჭიროებას, რომ ლექსიკოგრაფებმა წინ გაიხედონ და განსაზღვრონ ლექ-

სიკოგრაფიისა და ლექსიკოგრაფების ადგილი ამ ახალი რეალობის გათვალისწინებით. თანამედროვე ლექსიკოგრაფია ჭეშმარიტად მულტიდისციპლინურ დარგად გადაიქცა. ამგვარი ინტერდისციპლინური საქმიანობისას, მეცნიერებს სჭირდებათ, იყვნენ ინოვაციურები, ეძებონ ახალი გზები, მეთოდები, მიდგომები. მეორე მხრივ, ციფრული ტექნოლოგიების შემოჭრა ფილოლოგიაში ხანდახან იწვევს მეტისმეტ ყურადღებას ტექნოლოგიებისადმი და მათი შესაძლებლობების გადაჭარბებულ შეფასებას, შინაარსის საზიანოდ. აქაც საჭიროა სხვადასხვა მეთოდისა და მიდგომის შემოქმედებითი კომბინაცია.

ზემოხსენებული ვითარების თვალსაზრისით, ქართული ლექსიკოგრაფიის დღევანდელი მდგომარეობა განსხვავდება ევროპული ქვეყნების მდგომარეობისგან. ქართულ ლექსიკოგრაფიაში ჯერ კიდევ ძალიან ბევრი რამ არის გასაკეთებელი, ძალიან ბევრი ენობრივი რესურსია შესაქმნელი, რომლებიც საფუძვლად უნდა დაედოს ენობრივი ტექნოლოგიებისა და აპლიკაციების განვითარებას. სწორედ ამიტომ არის მნიშვნელოვანი ასეთი ფორუმის საქართველოში ჩატარება, რომელმაც ხელი უნდა შეუწყოს ამ მნიშვნელოვანი დარგის სწორ განვითარებას ჩვენს ქვეყანაში, რეგიონსა და საქართველოს მსგავს სხვა ქვეყნებში. იმედი გვაქვს, რომ კონფერენცია დაეხმარება ამ სფეროში მომუშავე მეცნიერებს ევროპული, და ზოგადად, საერთაშორისო ცოდნისა და გამოცდილების გაცნობასა და საკუთარი მიდგომებისა და მეთოდოლოგიების შემუშავებაში, რომლებიც მოერგება მათ ენებსა და ენობრივ ვითარებას. ასევე იმედი გვაქვს, რომ კონფერენცია ხელს შეუწყობს რეგიონში დარგის პოპულარიზაციას და ნიჭიერი ახალგაზრდების მოზიდვას ლექსიკოგრაფიის სფეროში სამუშაოდ.

კონფერენციის თემატიკა მოიცავდა შემდეგ მიმართულებებს: ლექსიკოგრაფია და ენობრივი ტექნოლოგიები; ლექსიკოგრაფია და კორპუსის ლინგვისტიკა; ლექსიკოგრაფია სპეციალური ენებისათვის, ტერმინოლოგია და ტერმინოგრაფია; ლექსიკოგრაფიული თვალსაზრისით მნიშვნელოვანი ლექსიკოლოგიური საკითხები; ორენოვანი ლექსიკოგრაფია; ლექსიკონის შექმნის პროცესი; ლექსიკონის მომხმარებელთა კვლევა და ლექსიკონის დიდაქტიკა.

კონფერენციაზე წარმოდგენილმა ყოველმა მოხსენებამ გაიარა ორი ანონიმური რეცენზირება.

კონფერენციის მუშაობაში მონაწილეობდა 55 მეცნიერი საქართველოდან, დანიიდან, ავსტრიიდან, უნგრეთიდან, აშშ-დან, საფრანგეთიდან, იტალიიდან, ესპანეთიდან, პორტუგალიიდან, მექსიკიდან, გერმანიიდან და სხვა ქვეყნებიდან. ქართველი მეცნიერები წარმო-

ადგენდნენ 5 ქართულ უნივერსიტეტს: ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტს, ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტს, ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტს, ქუთაისის აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტსა და სამცხე-ჯავახეთის სახელმწიფო უნივერსიტეტს.

მისასალმებელია, რომ კონფერენციაში მონაწილეობდნენ ახალგაზრდა მეცნიერები, მაგისტრანტები, დოქტორანტები, მათ შორის ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის ლექსიკოგრაფიის მიმართულების დოქტორანტები, ლექსიკოგრაფიის ევროპული სამაგისტრო პროგრამის (European Master in Lexicography) როგორც კურსდამთავრებულები, მათ შორის ქართველი კურსდამთავრებულები, ისე ამჟამინდელი სტუდენტები.

კონფერენციაზე გაიმართა 11 სამეცნიერო სხდომა, მონაწილეებმა მოისმინეს 37 მოხსენება, მათ შორის სამი პლენარული მოხსენება, 25 მოხსენება, 9 კვლევა კი პოსტერების სახით იყო წარმოდგენილი.

პირველი საერთაშორისო კონფერენციის წამყვანი თემატიკა იყო: „ლექსიკოგრაფია ტრადიციული მეთოდებისა და თანამედროვე ტექნოლოგიების სინთეზის გზით“.

კონფერენციის ორენოვანი პროგრამა, თეზისების კრებული და სრული მოხსენებების კრებული გამოქვეყნებულია კონფერენციის ვებსაიტზე.